Localitzen el manuscrit que conté els orígens de la Generalitat de Catalunya

Autor: Sílvia Marimon
Data de publicació: 03-09-2018

Era a l'Arxiu de la Corona d'Aragó —la denominació adient és Arxiu Reial de Barcelona— i des de feia 400 anys que no se'n tenia cap referència. Article de la Sílvia Marimon al diari Ara del 12 de juliol del 2018.

Una pàgina del manuscrit

Quan Ferran I, de la dinastia dels Trastàmara, va arribar a la Corona d'Aragó per governar-hi va donar a entendre que la Generalitat es podia eliminar amb un decret. La reacció de les institucions catalanes, per demostrar que no era tan fàcil desaparèixer, va ser confeccionar el 'Llibre dels vuit senyals', la primera compilació de dret català.

Del 'Llibre dels vuit senyals' no se'n tenia cap referència des de feia 400 anys, i ha sigut localitzat per Pere Ripoll, de la Universitat Pompeu Fabra, dins el projecte del doctorat industrial de la Generalitat "Legal culture and the Deputation of the General of Catalonia in light of other European exemples' a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

L'última referència del manuscrit apareix en un inventari que l'escrivà major, Pere Pau Vidal, va fer el 1597. Hi va haver un segon inventari el 1611: "Va registrar que hi havia el manuscrit guardat a l'armari on es guardaven els documents més importants de la Generalitat, a l'arxiu que hi havia al mateix edifici", explica Ripoll. La Generalitat havia creat el seu propi arxiu a principis del segle XV. Al segle XIX l'arxiu de la Generalitat i l'Arxiu Reial es van fusionar en l'Arxiu de la Corona d'Aragó. "Es van recatalogar els documents de formà errònia i les cobertes van desaparèixer", diu Ripoll.

Pactar i no imposar
Segons els albarans i els pagaments que es van fer, es pot deduir que el 'Llibre dels vuit senyals' es va confeccionar entre 1415 i 1425. "Fins ara no sabíem quina era la visió del segle XV sobre la normativa fundacional de la Generalitat",

assegura Ripoll. El document també visibilitza la importància del pactisme jurídic: "Al primer foli hi apareix l'escut reial al costat de l'escut de la Generalitat de Catalunya, que és la creu de Sant Jordi; són al mateix nivell, l'un davant de l'altre, uns símbols que t'avancen que el contingut ha sigut pactat i no imposat", diu Ripoll. "Cada vegada que les institucions patien algun atac o es veien amenaçades la resposta era mostrar el seu dret i recopilar tota la documentació que hi havia als diferents arxius", afegeix Ripoll.

La localització del manuscrit facilitarà l'estudi de la jurisdicció embrionària de la Generalitat en un sol manuscrit, cosa que fins ara s'havia de fer mitjançant la normativa generada durant segles per les Corts. La troballa confirma també la hipòtesi que va apuntar fa cent anys Antonio de la Torre sobre el moment més aproximat del naixement de la Diputació del General, situat l'any 1359, tot i que el manuscrit té en compte els primers símptomes d'autonomia de 1289 i 1291. "El document constata que la institució no era una subtil comissió estamental de durada arbitrària, com havia insinuat Ferran I, sinó que el seu origen pràctic havia donat lloc a la formació d'un espai polític amb continuïtat i pervivència en el temps, cosa que, com mostrava el dret, feia impossible desmuntar aquest espai construït sobre les bases del pactisme jurídic i dualisme polític", afirma Ripoll.

Fins ara es coneixia el 'Llibre dels quatre senyals', que és la reforma que es va fer a partir del 1416. Amb el 'Llibre dels vuit senyals' es té informació més acurada dels orígens i els primers passos de la Generalitat entre el segle XIII i el 1413.

SÍLVIA MARIMON
Barcelona 12/07/2018 17:23
https://www.ara.cat/cultura/Localitzen-manuscrit-origens-Generalitat-Catalunya_0_2049995131.html